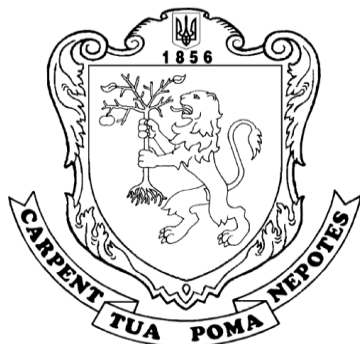


ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»

1. Профіль дисципліни

<i>Кафедра економіки</i>	<p>Рівень вищої освіти – Другий (магістерський) рівень Ступінь вищої освіти – магістр Дні занять – відповідно до розкладу. Форма навчання – денна, заочна Компонент освітньої програми – вибіркова Консультації – відповідно до графіка навчального процесу. Мова викладання – українська.</p>
--------------------------	---

2. Інформація про викладача

Викладач	Д.е.н., професор Черевко Ірина Василівна
Контактна інформація	+38068-501-87-15, irener@ukr.net

АНОТАЦІЯ

Головною цінністю для підприємств на сьогодні є висококваліфіковані фахівці, що можуть на практиці використовувати потужний інтелектуальний потенціал, вагомою складовою якого є об'єкти інтелектуальної власності: винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг, зазначення походження товарів, комерційна таємниця, комп'ютерні програми, бази даних, твори науки, літератури і мистецтва тощо. У сучасному світі вони відіграють значну роль у забезпеченні конкурентоздатності товарів та послуг і стають таким чином вирішальним чинником економічного розвитку. Введені у господарський обіг, вони приносять підприємству додатковий прибуток, значно підвищують конкурентоспроможність товарів і послуг. Індустрія авторського права, яка є важливим джерелом економічного зростання в розвинутих країнах світу, забезпечує щорічне зростання внутрішнього валового продукту на 5-6% і приблизно такий же відсоток зростання кількості робочих місць. Одним із шляхів швидкої імплементації інтелектуальної власності є трансфер технологій, який забезпечує ринок новими ідеями та винаходами, формує розвиток технологічного портфолію компанії, розвиток компетенцій у сферах бізнесової співпраці, розвиток довгострокового бізнес-партнерства, участь у регіональних або міжнародних бізнес-організаціях, розвиток підприємницьких настроїв серед співробітників, а також можливість отримання додаткових грошей на закупівлю технологій. Завдяки йому в макромасштабі може розвиватися економіка і суспільство.

Ці чинники визначають доцільність впровадження у програму підготовки здобувачів вищої освіти курсу «Інтелектуальна власність та трансфер технологій», оскільки їх діяльність на сьогодні невідривно пов'язана із створенням, використанням (комерціалізацією) та охороною об'єктів права інтелектуальної власності, в т.ч. прав на об'єкти промислової власності, авторського права та нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності як основні елементи інтелектуального капіталу суб'єктів економічної активності і потребує наявності у цих фахівців підготовки саме з такого напрямку ділової активності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є забезпечення набуття здобувачами вищої освіти знань і навичок, пов'язаних із процесами комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та здійсненням трансферу технологій, враховуючи існуючу в Україні ситуацію та відповідний міжнародний досвід. Мета передачі зазначених знань і навичок здобувачам вищої освіти полягає в тому, щоб сформувати у них розуміння об'єктивної необхідності розвитку процесів формування інтелектуальної власності на всіх рівнях господарювання і дати їм можливість використовувати їх у своїй професійній діяльності при створенні об'єктів інтелектуальної власності, набутті ними правової охорони та забезпеченні захисту прав на них, а також вміння свідомо використовувати об'єкти інтелектуальної власності, в т.ч. шляхом їх комерціалізації і трансферу, для підвищення рівня конкурентоспроможності і на цій основі – збільшення маси додаткового прибутку суб'єктів господарювання.

Завданням навчальної дисципліни є 1) вивчення суті і правового поля функціонування інтелектуальної власності, специфіки окремих груп її об'єктів і основ набуття ними правової охорони; 2) навчання принципам управління інтелектуальною власністю та використанням її об'єктів, основам мотивації до створення об'єктів інтелектуальної власності, шляхам та способам їх комерціалізації і трансферу; 3) вивчення суті промислової власності та авторського права і суміжних прав, права інтелектуальної власності на нетрадиційні її об'єкти, економічного змісту правової охорони інтелектуальної власності на її об'єкти та її економічної ефективності; 4) навчання механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності у випадку їх порушення; 5) вивчення необхідних кроків щодо успішної передачі знань або технологій у комерційну практику; 6) вивчення ролі інноваційних центрів, офісів трансферу знань і технологій, бізнес-інкубаторів і науково-технологічних парків у процесі трансферу та використання інноваційних знань і технологій.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів вищої освіти. Аналогічні форми навчання можуть бути при необхідності проводитись з використанням навчальних інтернет-платформ у режимі он-лайн.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, дискусії та лекції з відповідним ілюструванням і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, дискусії дозволяє привернути увагу здобувачі вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі інтерактивного комунікування особливостей сприйняття навчального матеріалу здобувачами освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних завдань у формі вирішення здобувачами вищої освіти ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділових ігор, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, підготованих як індивідуальні завдання за темами, що виносяться на самостійне вивчення.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованими чи надісланими їм в електронній формі інформативним матеріалом та завданнями, або з інформацією в мережі Інтернет.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу

платформ ZOOM.US., Google Classroom. Також викладач і здобувачі вищої освіти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Google Classroom, інші доступні засоби комунікації. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на занятті з поважної причини, він/вона презентує виконані самостійно завдання на консультації у викладача. Під час роботи над виконанням завдань не допускається порушення засад академічної доброчесності.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумковий (семестровий) контроль з навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та трансфер технологій» здійснюється при закінченні семестру і проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку (іспиту) в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів академічної доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання вимог Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступне за посиланням: <https://www.lnup.edu.ua/uk/nav-metviddil/zahalni-polozhennia>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Тенденції розвитку науки, культури, техніки і виробництва. Процес розвитку науково-технічного прогресу і його особливості. Людська думка як основа науково-технічного прогресу. Нерівномірність науково-технічного прогресу. Поняття “плато досконалості”. Суть і значення інтелектуальної діяльності в науково-технічному прогресі. Їх схожість і відмінності.

Поняття творчості. Її значення в процесі науково-технічного прогресу. Творчість і розумова діяльність. Творчість та інтелектуальна діяльність – спільність і відмінності понять.

Інтелектуальна власність (ІВ) як структурна складова системи суспільних відносин власності. Об’єкти інтелектуальної власності (ОІВ) як результати інтелектуальної діяльності. Особливості структури самої інтелектуальної власності як складової частини всієї системи відносин власності. Суспільна природа продукту інтелектуальної діяльності. Класифікація об’єктів права інтелектуальної власності.

Підстави та умови визнання особи суб’єктом права інтелектуальної власності. Види суб’єктів права інтелектуальної власності. Суб’єкти права різних видів об’єктів інтелектуальної власності. Суб’єкти права промислової власності. Суб’єкти авторського права. Суб’єкти права інтелектуальної власності на нетрадиційні об’єкти.

Етапи життєвого циклу об’єктів інтелектуальної власності – створення, набуття прав, використання (комерціалізація), захист, утилізація. Зміст та необхідність і значення кожного етапу.

Сутність і значення трансферу технологій. Сутність і поняття каналу трансферу технологій. Інтелектуальна власність в процесі трансферу технологій. Сутність і поняття каналу трансферу технологій. Канали трансферу технологій. Канали формального та неформального трансферу технологій. Канали внутрішнього та зовнішнього трансферу технологій.

ТЕМА 2. ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ПОЛЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Державна система правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Національний орган інтелектуальної власності. Державна організація «Українське агентство з авторських і суміжних прав». Центр підтримки технологій та інновацій в Україні (Technology and Innovation Support Center TISC).

Специфіка інноваційних мереж у світлі досліджень. Просторові умови функціонування інноваційних мереж. Посередники в інноваційній мережі. Роль інноваційних мереж у процесі поширення трансферу технологій.

Європейська мережа відкритих інновацій екосистем (European Network of Living Labs), мережа розповсюдження ICT в секторі MSP - European Digital SME Alliance, мережа трансферу технологій космічних галузей (European Space Agency Technology Transfer Network). Організаційні умови процесу поширення переказу технологій у Enterprise Europe Network. Правові аспекти процесу поширення трансферу технологій в Інтернеті Enterprise Europe Network. Обґрунтування та можливості інноваційної мережі Enterprise Europe Network.

Прояви інтелектуальної власності у стародавніх Римі, Греції, Єгипті. Патентні грамоти. Перші патентні закони у США 1790 р. та у Франції у 1791 р. Роль Бомарше в розвитку авторського права. Роль виникнення книгодрукування на розвиток системи охорони інтелектуальної власності. Статут Анни. Статути гільдій.

Промислова революція на зламі XIX-XX ст. Поширення патентної системи охорони промислової власності в країнах світу. Паризька Конвенція. Бернська конвенція 1886 р. про охорону літературних і художніх творів. Міжнародний союз з охорони літературних і художніх творів. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891 р.). Всесвітня конвенція про авторське право (Женева, 1952 р.). Конвенція про утворення Всесвітньої організації інтелектуальної власності (Стокгольм, 1967 р.).

Основні напрями вдосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності. Конституція України - про інтелектуальну власність. Цивільний кодекс України - про інтелектуальну власність. Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Національна Стратегія інтелектуальної власності. Результати оцінки відповідності законодавства України та ЄС у сфері охорони інтелектуальної власності.

ТЕМА 3. УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ТА МАРКЕТИНГ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття і специфіка управління ІВ. Управління ІВ як вид діяльності. Управління ІВ як процес. Управління ІВ як функція. Управління ІВ як управління структурою (наприклад, підприємством), що здійснює розроблення та/або використання об'єктів права інтелектуальної власності. Організаційно-економічний механізм управління та його економічна і організаційна складові. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуальною власністю як система елементів та об'єктів управління. Поняття інтелектуального капіталу та його складові. Інтелектуалізація праці. Інтелектуальні активи. Практична реалізація діяльності організаційно-економічного механізму управління інтелектуальною власністю на підприємстві через управління його інтелектуальним капіталом. Типи інтелектуального капіталу: персоніфікований, техніко-технологічний, інфраструктурний, клієнтський, марочний.

Оптимізація поєднання інтересів замовника, розробника та користувача ІВ. Усвідомлення ролі ІВ. ІВ – частина стратегічного бізнес-планування. Ідентифікація власних ОПВ. Збір інформації про конкуруючу ІВ. Ідентифікація потрібної ІВ. Створення або придбання прав на потрібні ОПВ. Оцінка економічної ефективності власних ОПВ. Врахування податку на ІВ. Готовність до захисту прав на свою ІВ. Вимірювання ефективності управління ІВ.

Вибір конкретної відповідальної за управління ІВ особи. Обов'язковість здійснення управління ІВ на всіх етапах її життєвого циклу. Пошук або генерування ідей. Вибір між правовою охороною ОПВ і охороною в режимі комерційної таємниці. Стратегії правової охорони: захист від конкурентів; напад на конкурентів; створення іміджу компанії; оптимізація фінансово-господарської діяльності. Портфель ОПВ. Управління ІВВ як функція керівника фірми. Моніторинг інноваційної діяльності компаній-конкурентів. Оптимальна патентна стратегія. Необхідність у діях із захисту прав. Управління інтелектуальною власністю на стадії утилізації.

Управління ОПВ на основі показників їх використання. Коефіцієнт товарності ОПВ. Сумарні затрати на доведення напівфабрикатів-ОПВ до стадії готовності, тобто – до стадії товарів-ОПВ. Коефіцієнт завершеності напівфабрикатів-ОПВ. Рівень рентабельності реалізації товарів-ОПВ. Коефіцієнт повноти використання ОПВ в просторі. Коефіцієнт використання ОПВ в часі. Коефіцієнт інтенсивності експлуатації ОПВ. Показник екстенсивного використання ОПВ. Коефіцієнт інтегрального використання ОПВ. Рівень фактичної віддачі ОПВ. Рівень максимально можливої віддачі ОПВ.

Маркетинг інтелектуальної власності як елемент системи управління нею на підприємстві і в системі інтелектуальної діяльності. Специфіка маркетингових досліджень при комерційному використанні ОПВ. Два варіанти маркетингу ОПВ. 4Р-маркетинг ІВ. Види маркетингової політики стосовно ОПВ. Стадії першого етапу життєвого циклу інноваційного товару: попередні маркетингові дослідження; патентні дослідження; науково-дослідні роботи; дослідно-конструкторські та технологічні роботи; набуття прав на ОПВ; створення прототипу товару; промислове освоєння товару. Дві альтернативи

комерційного використання ОПВ. Напрями маркетингових зусиль на наступних етапах життєвого циклу ОПВ. Маркетингові дослідження кон'юнктури.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ, НАБУТТЯ І ОХОРОНА ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття правової охорони ОПВ. Обов'язковість і специфіка правової охорони ОПВ. Основні способи охорони ОПВ. Охоронні документи. Мета правової охорони ОПВ. Правова охорона і правовий захист. Основні принципи правової охорони ОПВ. Виникнення права інтелектуальної власності. Набуття права інтелектуальної власності.

Закони України, що регламентують права на об'єкти промислової власності. Патент як техніко-юридичний документ. Патент на винахід. Патент на секретний винахід. Деклараційний патент на винахід і деклараційний патент на секретний винахід. Деклараційний патент на корисну модель і деклараційний патент на секретну корисну модель. Винахід як технологічне (технічне) вирішення. Умови патентоздатності винаходу (новизна, винахідницький рівень, промислова придатність). Умови патентоздатності корисної моделі – новизна і промислова придатність. Що не може одержати охорони як винахід (корисна модель). Процедура отримання патенту на винахід і оформлення документів. Зміст заявки на видачу патенту. Опис винаходу і формула винаходу (корисної моделі). Вартість патентування винаходу (корисної моделі). Строк дії патенту і умови дострокового припинення його дії. Територіальні обмеження дії патенту. Конвенційний пріоритет.

Промисловий зразок як результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання. Об'єкт промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка – новизна і промислова придатність. Критерії охороноздатності об'єктів промислової власності. Кваліфіковане зазначення походження товару як назву місця походження товару або географічне зазначення походження товару. Умови реєстрації та правової охорони назви місця походження товару. Умови реєстрації та правової охорони географічного зазначення походження товару.

Процедури оформлення заявок на видачу охоронних документів (патентів і свідоцтв). Зміст заявок та додаткових документів. Законодавчі проблеми в Україні. Право на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару.

Зростання ролі законодавчої бази у сфері знаків для товарів і послуг. Роль і значення та функції маркувальних знаків. Поняття торгової марки. Що можна зареєструвати як торгову марку. Основний вид використання торговельної марки. Процедура формування та подачі заявки на реєстрацію знака. Одержання охоронного свідоцтва. Реєстрація торгового знака в іноземних державах.

Поняття бренду і брендінгу. Умови перетворення торгової марки на бренд. Проблеми брендінгу в Україні. Особливості роботи з брендом. Бренд-консалтинговий супровід. Особливості окремих продуктових брендінгів. Чинники обмеженості потенціалу розвитку брендів.

ТЕМА 5. АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА: ОБЄКТИ, СУБЄКТИ, ЗМІСТ КОЛЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ

Закон України “Про авторське право і суміжні права” - його зміст і значення. Авторське право у Конституції України. Поняття авторського права і суміжних прав. Основне завдання авторського права. П'єр Огюстен Бомарше (Карон) в історії розвитку авторського права. Особливості авторського права як форми ІВ. Об'єкти авторського права і суміжних прав. Державна реєстрація авторського права. Особливості охоронних документів та процедури їх одержання. Особливості процедури закріплення виникнення і здійснення суміжних прав. Майнові права інтелектуальної власності на твір. Суть і можливі види використання твору як об'єкту ІВ. Піратство і плагіат.

Види літературної діяльності і літературних творів. Наука, література і мистецтво. Поняття твору як об'єкту ІВ. Твори, що не об'єктами ІВ. Особливості літературної діяльності як виду інтелектуальної творчої діяльності. Уразливі місце правової охорони результатів літературної творчості. Особливості державної реєстрації результатів літературної діяльності та ліцензування останньої. Виникнення авторського права на твір. Свідоцтво як охоронний документ на результат літературної діяльності.

Поняття мистецтва (мистецької діяльності) як виду інтелектуальної діяльності. Образотворче мистецтво. Живопис як вид образотворчого мистецтва. Його види. Графіка. Гравюра. Скульптура. Комп'ютеризація мистецької діяльності. Твори образотворчого мистецтва як об'єкти авторського права. Право слідування. Копіювання. Твори декоративно-прикладного мистецтва (твори ужиткового мистецтва). Твори дизайну. Можливі підміни у визначенні об'єктів права інтелектуальної власності.

Творчий характер фотографічного процесу. Проблеми авторства у фотографії. Правовласник фотографічних творів. Особливості цифрової фотографії. Можливості захисту авторства. Технічні засоби захисту. Знак копірайта. Водяні знаки. Особливості авторства фотографії в Інтернеті. Види ліцензування використання фотографій.

Поняття музичного твору. Музичні твори як об'єкти авторського права. Особливості авторського права на музичні твори та його охорони. Авторський договір. Право автора як особисте право. Організації, що управляють майновими правами. Тариф роялті.

Поняття комп'ютерної програми. Комп'ютерні програми як об'єкт авторського права. Піратство у сфері комп'ютерних програм. суть авторського права на комп'ютерні програми та бази даних. послідовність набуття авторських прав на ці об'єкти. Компіляція (база) даних як об'єкт авторського права.

Витрати на створення об'єкту авторського права. Витрати на оформлення документів на охорону авторського права. Можливі способи використання об'єктів авторського права. Доходи від використання об'єктів авторського права. Чинники формування доходів від використання об'єктів авторського права. Витрати на відтворення та вартість ідеї твору. Вибір економічно оптимального рівня правової охорони об'єкту авторського права. Формалізація

розрахунків економічної ефективності авторської охорони. Визначення можливого прибутку автора ОПВ.

Колективне авторство як продуктивна форма створення ОПВ. Юридичний аспект колективного авторства. Особливості регулювання відносин між авторами колективного ОПВ в кожному конкретному випадку. Колективність творчості і колективне авторство ОПВ. Етичний характер проблеми критеріїв співавторства. Спільне володіння ОПВ як специфіка колективного авторства.

ТЕМА 6. НАБУТТЯ І ОХОРОНА ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА НЕТРАДИЦІЙНІ ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Загальні підходи до наукових відкриттів. Об'єкти наукових відкриттів. Явище. Властивість. Закономірність. Право на наукове відкриття. Міжнародний досвід щодо правової охорони наукових відкриттів.

Поняття комерційної таємниці. Комерційна таємниця як один із найдавніших методів охорони інтелектуальної власності. Відмінна особливість комерційної таємниці в сукупності ОПВ. Існуючі обмеження щодо трактування комерційної таємниці. Проблеми із законодавчим забезпечення охорони комерційної таємниці. Конфіденційність інформації та способи забезпечення її дотримання.

Поняття топографії інтегральних мікросхем. Охоронні документи та порядок їх одержання. Поняття раціоналізаторської пропозиції. Охороноздатність рацпропозиції. Цивільний кодекс України - про раціоналізаторську пропозицію. Процедура оформлення і одержання охоронного документу-свідоцтва. Термін дії охоронного свідоцтва на рацпропозицію та визначення її економічної раціональності.

ТЕМА 7. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Ефективний захист прав інтелектуальної власності — одна з важливих складових сприятливого інвестиційного клімату держави. Інші чинники, що формують об'єктивну необхідність захисту прав на ОПВ. Загальний стан законодавства в галузі охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності. Судовий захист прав інтелектуальної власності. Проблеми недостатньої обізнаності суспільства про порушення прав інтелектуальної власності, зокрема про піратство і піратство.

Поняття порушення прав на інтелектуальну власність і класифікація порушувальних дій по відношенню до різних об'єктів інтелектуальної власності. Порушення патентних прав. Порушення інтелектуального права чи суміжних прав. Будь-яке посягання на права суб'єкта права інтелектуальної власності. Порушення прав інтелектуальної власності по відношенню до: винаходів (корисних моделей; до промислових зразків; до зазначення походження товарів; знаків для товарів і послуг; авторського права та суміжних прав).

Юрисдикційна і неюрисдикційна форми захисту прав інтелектуальної

власності. Їх суть, особливості, відносні переваги і недоліки. Адміністративний спосіб захисту прав. Штрафи, адміністративна і цивільно-правова відповідальність. Цивільно-правовий спосіб захисту прав. Права власника прав вимагати від порушника: визнання прав власника; відновлення становища, що існувало до порушення права; припинення дій, що порушують право чи створюють погрозу його порушенню; відшкодування збитків, включаючи втрачену вигоду тощо. Патентні суди. Спеціальні засоби захисту права інтелектуальної власності. Можливі напрями вдосконалення ситуації із захистом прав інтелектуальної власності в Україні.

Кримінальна відповідальність за порушення права на інтелектуальну власність. Кримінально-правові санкції за незаконне зазіхання на комерційну таємницю. Захист прав на ОПВ при перетинанні кордону. Докази у судовій процедурі вирішення спорів.

Проблеми із захистом інтелектуальної власності на web-сайтах. Ситуація з крадіжками та плагіатом в мережі Інтернет як віддзеркалення загальної правової ситуації в суспільстві. Порушник права інтелектуальної власності в мережі Інтернет. Правові аспекти вміщення твору на вітрині Інтернету. Можливості правової охорони та захисту прав на ОПВ в електронній формі. Можливості правового захисту інтелектуальної власності у електронних варіантах студентських наукових, курсових та дипломних робіт.

Порядок реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі. Сприяння захисту прав інтелектуальної власності в процесі зовнішньоекономічної діяльності. Митні способи захисту прав на інтелектуальну власність.

ТЕМА 8. РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Правове регулювання договорів щодо використання об'єктів інтелектуальної власності.

Поняття «ліцензія» та «ліцензійний договір». Види ліцензій (за обсягом прав). Умови укладення ліцензійного договору. Типові ліцензійні договори. Субліцензія та субліцензійний договір

Характерні ознаки договору. Підрядний або змішаний договір. Сфери застосування договору.

Консенсуальний договір. Сторони договору. Правова характеристика. Предмет договору. Виключні майнові права інтелектуальної власності. Істотні умови договору. Реєстрація факту передання прав на об'єкти інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності. Відплатний та безвідплатний договір.

Поняття «франчайзинг». Мета договору комерційної концесії. Правове регулювання договору комерційної концесії. Договір комерційної субконцесії.

ТЕМА 9. ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ І КОНКУРЕНТНА ПЕРЕВАГА ПІДПРИЄМСТВА

Методика дослідження. Дослідницькі припущення проекту. Модель і гіпотези дослідження. Змінні в моделі дослідження. Опитувані підприємства – вибірка дослідження. Відбір вибірки дослідження. Характеристика досліджуваних підприємств. Характеристика трансферу технологій. Вертикальний трансфер технологій на промислових підприємствах. Горизонтальний трансфер технологій на промислових підприємствах.

Вплив трансферу технологій на конкурентну перевагу підприємства в емпіричному підході. Структурне моделювання трансферу технологій та конкурентних переваг підприємства. Факторний аналіз. Аналіз надійності приладу вимірювання прихованих змінних. Інтерпретація отриманих результатів.

ТЕМА 10. МІЖНАРОДНІ ТА ЗАКОРДОННІ АСПЕКТИ СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЄС

Міжнародні договори про захист прав інтелектуальної власності. Глобальні договори системи охорони прав інтелектуальної власності: Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОПІВ) – утворення, завдання, принципи діяльності. Система директивного регулювання процесів уніфікації та гармонізації законодавства про інтелектуальну власність.

Необхідність ефективної охорони інтелектуальної власності для України на міжнародному рівні. Інтернаціоналізація комерційного використання результатів інтелектуальної діяльності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Міжнародний договір про патентну кооперацію (РСТ). Договір про міжнародну реєстрацію аудіовізуальних творів (FRT). Світова організація торгівлі (СОТ). Європейський Союз (ЄС). Північноамериканська асоціація вільної торгівлі. Приєднання сфери інтелектуальної власності до системи СОТ. Створення СОТ-Угоди про торгові аспекти прав на інтелектуальну діяльність (TRIPS). Суд Європейського Співтовариства. Міжнародна торгівля ліцензіями. Договірні механізми. Міжнародний франчайзинг. Три типи франчайзингу: промисловий, з приводу збуту, сервісний.

Інтелектуалізація сучасної світової економіки. Формування загальної патентної системи. Охорона прав на об'єкт промислової власності на міжнародному рівні. Охорона прав на об'єкти авторського права і суміжних прав на міжнародному рівні. Принцип національного режиму. Принцип автоматичної охорони. Принцип незалежності охорони. Міжнародно-правова охорона суміжних прав на підставі Римської конвенції 1961 року. Удосконалення технології доступу до баз даних про патенти. Світовий досвід у реалізації науково-технічної політики та здійсненні охорони інтелектуальної власності.

Угода TRIPS як одна з найважливіших угод Світової організації торгівлі (СОТ). Правовий документ, що охоплює питання, пов'язані з охороною прав на ОПІВ, що розглядаються як товар. Частина III Угоди TRIPS “Захист прав

інтелектуальної власності”. Стаття 41 Угоди TRIPS. Необхідність врахування вимог і положень Угоди TRIPS в процесі подальшого удосконалення національного законодавства України у сфері інтелектуальної власності.

Досвід США, Великобританії, Франції, Японії, Китаю та інших країн.

ТЕМА 11. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В ІННОВАЦІЙНІЙ МЕРЕЖІ

Інституційні умови для поширення трансферу технологій в Японії.. Організаційні умови поширення трансферу технологій в США. Системні умови поширення трансферу технологій в Іспанії. Рівень поширення трансферу технологій в інноваційній мережі в Польщі. Досвід Німеччини та Швеції з підтримки комерціалізації, впровадження та трансферу технологій.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28. 06. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435>
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
4. Деякі питання Національного органу інтелектуальної власності <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2022-%D1%80#Text>
5. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_856#Text
6. Національна економічна стратегія України на період до 2030 року. Постанова Кабінету Міністрів України 3 березня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/179-2021-%D0%BF>
7. Про затвердження Типових вимог до узгоджених дій суб'єктів господарювання у сфері трансферу технологій, дотримання яких дозволяє здійснювати ці узгоджені дії без дозволу органів Антимонопольного комітету України. Розпорядження № 21-рп від 09.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z1413-18>
8. Про затвердження порядку подання та узагальнення відомостей про вплив діяльності у сфері трансферу технологій на фінансовий стан підприємств, установ та організацій. № 1558. 2022. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/innovacijna-diyalnist-ta-transfer-tehnologij/transfer-tehnologij>
9. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
10. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
11. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01 грудня 2022 року № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

12. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
13. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3322-12#Text>
14. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від від 10.02.1995 № 51/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>
- Про наукові парки: Закон України від від 25.06.2009 № 1563-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#Text>
- Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України від 14.09.2006 № 143-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text>.
15. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 14.10.2020, підстава - [703-IX](#). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3687-12#Text>
16. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3689-12#Text>
17. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 14.10.2020, підстава - [703-IX](#). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3688-12#Text> (дата звернення: 20.12.2020).
18. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 21.04.1993 № 3116-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3116-12#Text>
19. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів: Закон України від 5 листопада 1997 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text>

Основна література

1. Черевко Г.В. Інтелектуальна власність. К. : Знання, 1998. 360 с.
2. Хрідочкін А.В. Вітчизняний досвід та перспективи публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності. Видавничий дім «Гельветика», 2018. 468 с.
3. Романадзе Л.Д., Цибульов П.М., Кулініч О.О. Інтелектуальна власність : підручник. Видавничий дім «Гельветика», 2019. 424 с.
4. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів: Галицький друкар, 2015. 280 с.
5. Харитонов О.І. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. О.І. Харитонової. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 540 с.
6. Кадетова О. Угода про асоціацію України з Європейським Союзом в системі джерел права інтелектуальної власності: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 344 с.
7. Gródek-Szostak Z. Upowszechnianie transferu technologii w sieci innowacji. Wydawnictwo: C.H.BECK, 2023. 188 s.
8. Gierulski W., Santarek K., Wiśniewska J. Komercjalizacja i transfer technologii. Wydawnictwo: PWE, 2020. 228 s.

Додаткова література.

1. *Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тронін В.В.* та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. вищ. навч.закл. / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
2. *Андрощук Г.О.* Інтелектуальна власність в національних інноваційних системах: монографія. Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. Київ: Інтерсервіс, 2018. 364 с.
3. *Вірченко В.В.* Інтелектуальна власність: теоретичні витoki та економічні імперативи розвитку. Видавництво: Ліра-К., 2018. 488 с.
4. *Верба І.І., Коваль В.О.* Основи інтелектуальної власності. К.: НТУУ «КПІ», 2013. 262 с.
5. *Галунова Л.І.* Захист прав інтелектуальної власності в умовах воєнного стану. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 745-749.
6. *Дмитришин В.С.* Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні. К. : Інст. інтел. власн. і права, 2008. 248 с.
7. *Жилінкова О.В.* Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.
8. Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України: монографія; за заг. ред. Пашка П. В. Ірпінь–Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2017. 323с.
9. *Зрибнєва, І.П., Супруненко С.А., Іваненко Р.О., Ащеулова О.М.* Економічні та правові аспекти трансферу технологій в Україні: результати, проблеми, перспективи. *Академічні візії*, 2023. (18). URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/278>
10. *Жарова А.* З лабораторії – в життя: як Україні опанувати трансфер технологій. URL: <https://mind.ua/openmind/20236053-z-laboratoriyi-v-zhittya-yak-ukrayini-opanuvati-transfer-tehnologij>
11. Інформаційно-аналітична записка щодо впливу діяльності у сфері трансферу технологій на фінансовий стан підприємств, установ та організацій у 2020 році. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2021/Transefer.tekhnolohiy/06/23/Zvit.vplyv.na.finstan.u.2020.rotsi.sayt.MON-23.06.21.pdf>
12. Інформаційно-аналітична записка щодо впливу діяльності у сфері трансферу технологій на фінансовий стан підприємств, установ та організацій у 2021 році. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2022/Transefer.tekhnolohiy.2022/16.08.2022/Zvit.vplyv.na.finstan.u.2021.rotsi.sayt.MON-16.08.22.pdf8>.
13. *Касич А.О., Бурківська В.А.* Трансфер технологій як механізм

інноваційного розвитку підприємства. Класичний приватний університет. 2018. № 6 (11). С. 188–194.

14. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / Р.Ю. Кожушко, М.В. Колосніченко, І.П. Остапчук і ін. К.: КНУТД, 2014. 108 с.

15. *Каница Ю.* Митні заходи на кордоні щодо контрафактної та піратської продукції в Європейському Союзі. *Інтелектуальна власність.* 2005. №12. С 45.

16. *Кіракосьян С.* Інвестиційний центр інтелектуальної власності: ринкова вартість винаходів. *Інтелектуальна власність.* 2012. №10. С. 68-71.

17. *Коваль І.Ф.* Комерціалізація прав інтелектуальної власності : навчальний посібник. Донецький національний університет імені Василя Стуса, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 271 с.

18. *Коротюк О.В.* Цивільний кодекс України. Книга IV. Право інтелектуальної власності : науково-практичний коментар. К. : ОВК, 2022. 340 с.

19. *Кулініч О.О.* Охорона та захист прав інтелектуальної власності: економіко-правові підходи. Видавництво «Ліра-К», 2019. 276 с.

20. *Лазебний В.С., Розорінов Г.М., Толюпа С.В.* Основи інтелектуальної власності та її захисту. К.: Видавництво «Ліра-К», 2011. 160 с.

21. *Крук М.* Важливість захисту торговельних марок в Україні та інших країнах. *Інтелектуальна власність.* 2012. №5. С.21-25.

22. *Кулініч О.О.* Право фізичної особи на власне зображення: сучасний стан та перспективи розвитку. Одеса, 2016. 322 с.

23. *Мікульонок І.О.* Інтелектуальна власність: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. і допов. К. : НТУУ «КПІ», 2012. 238 с.

24. Орлюк О., Майданик Л., Кронда О., Кашинцева О., Зеров К. *Competition and Intellectual Property Law in Ukraine.* Editors: Heiko Richter. Springer Berlin, Heidelberg. XXI, 605. <https://doi.org/10.1007/978-3-662-66101-7>

25. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.

1. Право інтелектуальної власності: Акад. курс / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.

2. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха, О. М. Стець та ін.; за заг. ред. Кравця В. Р., Олюхи В. Г. К. : Центр учбової літератури, 2012. 270 с.

3. Реєстрація авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір

https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A0%D0%B5%D1%94%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D1%96_%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2,%_D1%8F%D0%BA%D1%96_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D1%8E%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D0

4. Рекомендації з оцінки вартості інтелектуальної власності / Капіца Ю.М., Мальчевський І.А., Федченко Л.Ю., Аралова Н.І. К., 2001, “Академперіодика”. 40 с.

5. Романадзе Л., Цибульов П.М., Кулініч О.О. Інтелектуальна власність: підруч. Видавничий дім «Гельветика», 2019. 424 с.

6. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності: підручник. Вид. 2, змін. і доп. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.

7. Харитоновна О.І. Права інтелектуальної власності у галузі іт у контексті оновлення цивільного законодавства України. *Інформаційні технології в умовах оновлення цивільного законодавства* : матер. Всеукр. кругл. столу (м. Одеса, 13 черв. 2020 р. / За заг. ред. О. І. Харитоновної, Є. О. Харитоновна. Одеса : Фенікс, 2020. С. 10-12.

8. Угода про асоціацію України з Європейським Союзом в системі джерел права інтелектуальної власності: монографія / О.В. Кадетова; за науковою редакцією О.П. Орлюк; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України Київ : Юрінком Інтер, 2019. 343 с.

9. Ястремська О.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 124 с.

10. Якубівський І.Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні: монографія. Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 521 с.

11. Mackiewicz M. Organizacje klastrowe jako środowisko transferu wiedzy. Doświadczenia polski. 2023, 230 с.

Інформаційні ресурси

1. *Бібліотечно-інформаційні ресурси* - книжковий фонд читального залу Львівського НУП (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1, Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаника НАН України (вул. Стефаника, 2).

2. *Електронні інформаційні ресурси*:

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОПІВ). Режим доступу: <https://www.wipo.int/portal/en/>

Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/>;

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Новий митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону (ведеться з 2020 року; старий реєстр доступний за посиланням). Режим доступу: <https://cabinet.customs.gov.ua/ipr/reg/overview>

Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника.
Режим доступу: www.lsl.lviv.ua.

Офіційний сайт Баз українського законодавства в Інтернет. Режим доступу: www.lawukraine.com.

ІР офіс. <https://nipo.gov.ua/>